

Munka közben a népművelésről

A **Művelődésügyi Minisztérium** a közelmúltban arról készített számvetést, hogyan alakult a művelődésügyi helyzete és fejlődése a III. ötéves terv időszakában. Ismeretes, hogy erre az időszakra esett a gazdasági reform bevezetése, amely természetesen a művelődésre is kihatott. Annak idején a közvélemény egy része aggodva figyelte, hogy a reform bevezetése nem veszélyezteti-e addigi művelődési eredm-

nyeinket. Az említett számvetés adatai igazolják, hogy semmi ok az aggodalomra, mert **alapvető kulturpolitikai célkitűzéseink megvalósultak.**

Az alapvető szó itt azt jelzi, hogy vannak még részterületek, amelyekben elképzeléseinket eddig nem sikerült mindenben maradéktalanul valóra váltani. Nézzük a számvetés adatait, néhány példát, elért eredményeinkre is, és megoldásra váró feladatainkra is.

Tegyük még hozzá az eddigiekhez, hogy a harmadik ötéves terv időszakában kapott korszerű művelődési otthont **Ajka, Kazincbarcika, Tiszaszederkény, Ozd, Tata, Szekszárd, Sopron, Salgótarján.** A IV. ötéves tervben **Szeged, Pécs, Debrecen,**

Miskolc, Veszprém, Salgótarján, Győr, Szombathely, Kecskemét, Budapest kap különféle új köz-művelődési intézményeket. Salgótarjánban például a múzeumot fejlesztik, Szeged és Veszprém mozit épít, Győr pedig új színházat.

Egyre nagyobb részt vállalva

Szűkítve kissé a kört, saját házunk táján is körülnézve, elmondhatjuk, hogy a SZOT is végzi azt a — mondhatjuk úgy — napi művelődéspolitikai tevékenységet, amelyik minden hasonló szervnek feladata. Anyagiakkal járul hozzá többek között a **Dunaújvárosban** épülő művelődési centrumhoz, az egri könyvtár beruházásához, a szolnoki SZMT művelődési ház felújításához, a nyíregyházi KPVD SZ klubkönyvtár beruházásához. Ez csak néhány példa. A SZOT az említett napi tevékenység mellett, s ezt külön ki kell emelni, rendszeresen ad céltámogatásokat különböző célokra a művelődési intézményeknek. Példát mutat egyebek mellett abban, hogyan kell segíteni a technikai eszközök beszerzését, a művelődési intézmények műszaki be-

rendezéseinek korszerűsítését.

Azok a célok, amelyekre külön támogatást ad a SZOT, természetesen részei a központi célkitűzéseknek. 1970-ben például a munkás- és parasztfiatalok szakköreinek működtetését, a hírlap- és folyóiratolvasók létesítését, a szálláshelyi körműsor akciókat (Budapest, Szolnok megyében, Baranyában), a „100 falu — 100 könyvtár” mozgalmat támogatta. Ezt a tevékenységét a jövőben is folytatja a SZOT, egyre nagyobb részt vállalva a közművelődés fejlesztésében. 1971-ben fő feladatként a munkásfiatalok támogatását tűzte ki célul maga elé a szakszervezet, valamint a művészetpártoló tevékenység növelését, központilag is, megynként is.

Mátyás István

Még könyvtárakat

Az elmúlt öt évben a művelődésügyi otthonok tevékenységi formáinak arányai jelentősen módosultak. Csökkent az érdeklődés az alkalomszerű ismeretterjesztő előadások és a táncos rendezvények iránt, ezzel párhuzamosan **nagy mértékben növekedett a tanfolyamok, szabad egyetemek, szakkörök közönsége.** Általában mindenütt a művelődési, szórakozási formákat részesítették előnyben a művelődési otthonok látogatói. Mint említettük, jelentősen megnőtt a TIT-tel, az üzemekkel közösen rendezett szabadegyetemi, munkásakadémiai jellegű sorozatok, viták száma. Ezek 1965-ben az összes ismeretterjesztő előadások 37,8, 1969-ben pedig már 43,5 százalékát tették ki.

A **művelődési otthonok látogatóinak száma az említett időszakban évi 50—52 millió volt.** Nagyon sok művelődési otthonban mozi és könyvtár is működik. Gondot az okoz egyes helyeken, hogy a bevételi terv teljesítése, s ami ezzel összefügg, a fenntartás biztosítása miatt, esetenként rákényszerülnek a tudatformálásban, művelődésben kevésbé segítő, de nagy bevételt eredményező rendezvényekre. Ennek kiküszöbölését az üzemek, téveszék, intézmények segíthetik, azzal, hogy anyagilag támogatják a terüle-

tükön működő művelődési intézményeket. **Legjobb módja ennek a közös fenntartás,** amelynek jelentőségét évről évre egyre több üzem, termelőszövetkezet érti meg.

Az ország lakosságának 22 százaléka a felmérés szerint tagja valamelyik szakszervezeti vagy tanácsai könyvtárnak. Azt is egyértelműen mutatják a számok, hogy az emberek évről évre több könyvet vásárolnak házikönyvtáruk számára. Ugyanakkor a könyvtáraknál az állomány beszerzésére fordítható összegek a gazdaságirányítás új rendjére való áttérésnél jelentősen csökkentek, s bár azóta lassan ismét növekedtek, de még mindig nem kielégítő mértékben. A IV. ötéves terv időszakában ezen feltétlenül változtatni kell, s **több új könyvtár építésére van szükség.** Az olvasói létszám ugyanis nagyon lassan növekszik a könyvtárakban, s ez többek között az említett okokra vezethető vissza. Nincs elég korszerű könyvtárunk, hogy messzebb ne menjünk, a fővárosban sem. A „100 falu — 100 könyvtár” mozgalom ezen a helyzeten a községekben segít, a most kezdődött tervidőszakban az új ipari városokban, lakótelepeken, a főváros munkáskerületeiben kell a könyvtárak számát növelni.

Fiatalok a hangversenyteremben

Erdemes néhány példát kiragadni a művelődés más területeiről is. A **múzeumi kiállítások száma,** például 1966-tól négy év alatt 22,6 százalékkal nőtt. 1970 januárjától szombatonként a múzeumok látogatása díjtalan lett. Kialakultak a múzeumi nevelés új formái is, az irodalmi és zenés estek, a vetélkedők, a múzeumbárát körök programjai.

Színházainkban az utóbbi négy évben 185 eredeti magyar dráma került színre, s közülük 96-ot vidéken mutattak be. Mint ismeretes, egyre több nyári szabadtéri játékra kerül sor különböző helyeken. Ehhez hozzátartozik az is — sajnos —, hogy a színházi előadások látogatóinak száma csökken. Itt azonban nem mehetünk el egy érdekes jelen-

ség mellett. Amíg az összlátogatószám csökken, a bérlettulajdonosok, tehát a rendszeres látogatók száma növekszik. (1966-tól 1970-ig kilencezerrel növekedett.)

Végül még egy eredmény; **évről évre nagyobb a hangversenylátogatók tábora.** Hadd emeljük ki itt azt, milyen sokat teszünk az ifjúság zenei nevelése érdekében. A fiatalok a komolyzenei hangversenyekre, operaelőadásokra a jegyek árából 30—40 százalékos kedvezményt kapnak. Erősödik az **Ifjú Zenebarátok** mozgalom is. Ezek eredményeképpen az **Opera és az Országos Filharmónia** ifjúsági előadásain a látogatók száma 1969-ben és 1970-ben évenként meghaladta a félmilliót.